

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ «ПРАТ «СК «ОРАНТА-СІЧ» ANALYSIS OF ACTIVITY OF PJSC «SC» ORANTA-SICH»

У статті розглянуто підходи до визначення сутності дефініції «страхування». На прикладі ПРАТ «СК «Оранта-Січ» було досліджено економічні процеси, безпосередньо пов'язані з веденням страхової діяльності. На основі даних статуту товариства було сформовано мету та предмет його підприємницької діяльності. Наведено перелік чинних ліцензій ПРАТ «СК «Оранта-Січ» у формі добровільного та обов'язкового страхування. Проаналізовано середньо-облікову чисельність персоналу страхової компанії за 2016–2018 роки. Розглянуто установи й організації, учасником яких є ПРАТ «СК «Оранта-Січ», виокремлено його основних конкурентів на вітчизняному страховому ринку та проведено SWOT-аналіз. Наведено аналітичні дані, що відображають чисті фінансові результати страхової компанії за 2016–2018 роки. Проаналізовано загальну динаміку отриманих страхових платежів і здійснених страхових виплат ПРАТ «СК «Оранта-Січ». Два попередні показники розглянуто в розрізі видів страхування та розраховано рівень страхових виплат кожним із них. Визначено питому вагу перестрахування ПРАТ «СК «Оранта-Січ» за 2016–2018 роки. З'ясовано, що наявні нині теоретико-методологічні концепції покращення діяльності страхової компанії та забезпечення їх фінансової стійкості є певною мірою однобічними. У зв'язку з цим було розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності ПРАТ «СК «Оранта-Січ» на ринку України.

Ключові слова: страхування, страхова діяльність, SWOT-аналіз, зароблені страхові премії, понесені страхові збитки, перестрахування, види страхування.

В статье рассмотрены подходы к определению сущности дефиниции «страхования». На примере ЧАО «СК «Оранта-Сич»

были исследованы экономические процессы, непосредственно связанные с ведением страховой деятельности. На основе данных устава общества были сформированы цель и предмет его предпринимательской деятельности. Приведен перечень действующих лицензий ЧАО «СК «Оранта-Сич» в форме добровольного и обязательного страхования. Проанализирована среднечисленность персонала страховой компании за 2016–2018 годы. Рассмотрены учреждения и организации, участником которых является ЧАО «СК «Оранта-Сич», выделены его основные конкуренты на отечественном страховом рынке и проведен SWOT-анализ. Приведены аналитические данные, отражающие чистые финансовые результаты страховой компании за 2016–2018 годы. Проанализирована общая динамика полученных страховых платежей и осуществленных страховых выплат ЧАО «СК «Оранта-Сич». Два предыдущие показателя были рассмотрены в разрезе видов страхования, рассчитан уровень страховых выплат по каждому из них. Определен удельный вес перестрахования ЧАО «СК «Оранта-Сич» за 2016–2018 годы. Установлено, что существующие на сегодняшний день теоретико-методологические концепции улучшения деятельности страховой компании и обеспечения их финансовой устойчивости являются в определенной степени односторонними. В связи с этим были разработаны практические рекомендации по повышению эффективности деятельности ЧАО «СК «Оранта-Сич» на рынке Украины.

Ключевые слова: страхование, страховая деятельность, SWOT-анализ, заработанные страховые премии, понесенные страховые убытки, перестрахование, виды страхования.

УДК 332.834.4:005.52(477.64-23п)

Щебликіна І.О.

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Запорізький національний університет
Кікош В.В.
студентка
Запорізький національний університет

The article considered approaches to the definition of the concept of «insurance». On the example of PJSC «SC «Oranta-Sich», economic processes directly related to the insurance activity in Ukraine were investigated. In particular, based on the data of the company's charter, the purpose and subject of its business activity were formed. It was clarified that PJSC «SC «Oranta-Sich» has valid licenses for financial services in the form of voluntary and compulsory insurance with more than 40 types of insurance, their list is given. It is determined that the volume, quality and efficiency of an insurance company depends on the professional and qualification composition necessary for its implementation. Based on this, the average number of personnel of the insurance company for 2016–2018 years was analyzed. Not only institutions and organizations that participated in PJSC «SC «Oranta-Sich», but also distinguished its main competitors in the domestic insurance market. In addition, during the study, SWOT analysis was conducted to determine the strengths and weaknesses of the insurance company, as well as its potential and threats. The analytical data reflecting the net financial results of the insurance company for 2016–2018 were given. It has been determined that the profitability or loss-making of an insurance company depends directly on the amount of insurance payments received by it on the basis of concluded contracts and on the amount of insurance payments made in the event of unforeseen events. On the basis of this, the general dynamics of received insurance payments and insurance payments made by PJSC «SC «Oranta-Sich» for 2016–2018 were analyzed, the types of insurance considered these two indicators and the level of insurance payments was calculated for each of them. The most priority types of insurance for the analyzed period were determined. The share of reinsurance of PJSC «SC «Oranta-Sich» for 2016–2018 years in the gross sum of the signed premiums has been determined. It was found that the current theoretical and methodological concepts for improving the insurance company's operations and ensuring their financial sustainability are somewhat one-sided. In this regard, practical recommendations for improving the efficiency of PJSC «SC «Oranta-Sich» in the Ukrainian market were developed.

Key words: insurance, insurance activity, SWOT-analysis, earned insurance premiums, insurance losses, reinsurance, types of insurance.

Постановка проблеми. Ринок страхових послуг є стратегічно важливим сектором української економіки. Він розвивається досить динамічно й займає друге місце за рівнем капіталізації серед небанківських фінансових ринків. Однак таке зростання здебільшого зумовлене здорожчанням вартості страхових договорів

і з плином часу може суттєво відобразитися на їх кількості.

Слабкий рівень довіри населення до страхової культури на фоні нестабільної економічно-політичної ситуації в країні та під час зниження їхньої реальної купівельної спроможності сприяє посиленню конкуренції в галузі страхування.

Це, в свою чергу, не лише стимулює виведення слабких гравців з ринку, але й спонукає страховиків до розширення асортименту надаваних послуг та підтримання їх якості на належному рівні.

До кінця 2019 року експерти прогнозують значний перерозподіл страхового ринку внаслідок введення нових регулятивних вимог. У разі прийняття законопроекту про Спліт процес «очищення» пройде набагато швидше. Саме тому проведення аналізу діяльності страхової компанії та надання пропозицій щодо підвищення її ефективності в умовах жорстких українських реалій є особливо актуальним у наш час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним аспектам організації страхової діяльності приділялася значна увага з боку зарубіжних та вітчизняних науковців, серед яких варто виокремити А. Манеса, А. Вагнера, О.Д. Зарубу, Л.О. Дробозіну, К.Г. Воблого, М.С. Клапків, Ю.М. Клапків та інших.

Постановка завдання. Метою статті є розкриття сутності поняття «страхування», проведення аналізу показників ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за страховими операціями та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності його діяльності на ринку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічні відносини у сфері страхування є складними та багатограними. Не дивно, що в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених-економістів є значне розмаїття визначень поняття «страхування».

Зокрема, А. Манес у своїй праці «Основи страхової справи» розглядає страхування як вид економічної передбачуваності та як організацію, що ґрунтується на самодопомозі [7, с. 11-12].

А. Вагнер під страхуванням розуміє ліквідацію або хоча б зменшення шкідливих наслідків непередбачуваних подій, які безпосередньо впливають на стан майна окремої особи, шляхом розподілу їх на низку випадків з однорідною небезпекою [1].

М. Вольф, будучи німецьким науковцем ХХ століття, дотримувався думки, що страхування в усіх своїх проявах ставить за мету компенсацію заподіяної шкоди, тоді як Л.О. Дробозіна та О.Д. Заруба розглядали страхування як суто фінансову категорію [2; 3, с. 24-25; 4].

М.С. Клапків та Ю.М. Клапків у своїй монографії «Витоки національного страхового ринку України» висвітлили маловідомі факти з історії зародження українського страхового ринку. Так, у період становлення ділового стилю мовлення попередниками термінів «страхувальник» та «застрахований» були слова «убезпечуючий» та «убезпечений», які відображали характер страхової діяльності як тієї, що несе «безпеку», а не «страх» [6].

Сутність страхової діяльності полягає в тому, що один суб'єкт (страховик) за відповідну плату

перебирає на себе фінансову частину ризиків іншого суб'єкта (страхувальника).

Економічні процеси, пов'язані з веденням страхової діяльності, розглянемо на прикладі ПрАТ «СК «Оранта-Січ», яке має багаторічний досвід роботи в галузі страхування, а також широку мережу філій і представництв по всій території України.

Основна мета підприємницької діяльності, зазначена в Статуті страхової компанії, полягає у отриманні прибутку в інтересах акціонерів товариства, максимізації їхнього добробуту у вигляді зростання ринкової вартості акцій, а також у виплаті дивідендів [5].

Предметом діяльності ПрАТ «СК «Оранта-Січ» є: добровільне та обов'язкове страхування; перестрахування; діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням та управлінням страхових резервів; інша фінансова діяльність.

Розпорядженням Нацфінпослуг № 1288 від 16.06.2016 року було визначено чинні ліцензії ПрАТ «СК «Оранта-Січ» на проведення ним страхової діяльності. Зокрема, до переліку фінансових послуг у формі добровільного страхування належать ті, які перелічено на рис. 1.

ПрАТ «СК «Оранта-Січ» також надає фінансові послуги й у формі обов'язкового страхування:

- страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового пошкодження, псування або знищення;
- страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час здійснення таких перевезень;
- особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;
- страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- страхування цивільної відповідальності громадян, котрі мають у власності чи іншому законному володінні зброю щодо шкоди, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок зберігання, володіння чи використання такої зброї;
- страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно на об'єктах підвищеної небезпеки у разі пожеж та аварій, а також аварій екологічного та санепідеміологічного характеру;
- особисте страхування працівників відомчої та сільської пожежної охорони, а також членів добровільних пожежних бригад, крім тих, що фінансуються за кошт Державного бюджету України.

Обсяг, якість і ефективність діяльності страхової компанії перш за все залежить від професійного та кваліфікаційного складу, необхідного для її здійснення. Середньооблікова чисельність персоналу ПрАТ «СК «Оранта-Січ» протягом 2016-2018 років мала неоднорідну динаміку: у 2016 році – 255 осіб, у 2017 році – відбулося

Рис. 1. Ліцензії ПрАТ «СК «Оранта-Січ» у формі добровільного страхування

зменшення їх кількості на 37 осіб, у 2018 році – 235 осіб. Зміни в штаті відбулися за рахунок підвищення кваліфікації персоналу та модернізації апаратного обслуговування [9; 10; 11].

ПрАТ «СК «Оранта-Січ» є членом Моторного (транспортного) страхового бюро України, Ліги страхових організацій України, Асоціації «Страховий бізнес», Торгово-промислової палати України, а також Спільки промисловців і підприємців «Потенціал». Основними його конкурентами на вітчизняному страховому ринку є: ПАТ «НАСК «Оранта», АТ «СК «АХА Страхування», ТДВ «СК «Мотор-Гарант» та інші.

На основі загальнодоступної інформації про ПрАТ «СК «Оранта-Січ» проведемо дослідження його зовнішнього та внутрішнього середовища. Для цього побудуємо матрицю, у якій відобразимо сильні та слабкі сторони в діяльності страхової компанії, а також її потенційні можливості та

загрози. Результати проведеного SWOT-аналізу відобразимо в табл. 1.

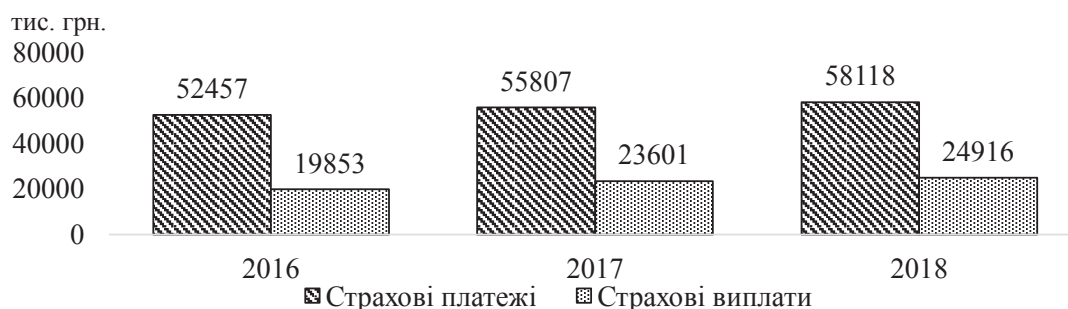
Одним з основних показників, який свідчить про прибутковість або збитковість діяльності страхової компанії, є її чистий фінансовий результат. Із звіту про сукупний дохід бачимо, що у 2016 та 2017 роках діяльність ПрАТ «СК «Оранта-Січ» була прибутковою (компанія отримала чистий прибуток на суму 383 тис. грн. та 162 тис. грн. відповідно), тоді як у 2018 році – збитковою (–4283 тис. грн.).

Фінансовий результат діяльності страхової компанії безпосередньо залежить від обсягу отриманих нею страхових платежів за укладеними договорами та здійснення страхових виплат у разі настання непередбачуваних подій. Динаміку отриманих страхових платежів і здійснених страхових виплат ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2016-2018 роки зображено на рис. 2 [9; 10; 11].

Таблиця 1

SWOT-аналіз ПрАТ «СК «Оранта-Січ»

	SWOT-аналіз ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	
	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішні фактори	1. Хороша ділова репутація; 2. Розгалужена мережа філій і представництв; 3. Високий кваліфікаційний рівень персоналу; 4. Наявність збалансованого страхового портфеля; 5. Вагомий досвід роботи на вітчизняному страховому ринку; 6. Широкий спектр надання страхових послуг.	1. Рівень страхових виплат є дещо заниженим; 2. Недостатня інноваційність діяльності, обумовлена специфікою ринку; 3. Слабка маркетингова діяльність порівняно з конкурентами; 4. Значні витрати на ведення справи.
Зовнішні фактори	Можливості	Загрози
	1. Впровадження нових видів страхування; 2. Залучення іноземних інвесторів; 3. Збільшення клієнтської бази; 4. Вихід на глобальний страховий ринок, співстрахування.	1. Нестабільна політична ситуація в країні; 2. Активізація конкуренції; 3. Наростаюча недовіра населення до страхового ринку в цілому; 4. Неприятлива кон'юнктура ринку; 5. Недосконалість українського законодавства у сфері страхування.

**Рис. 2. Отримані страхові платежі та здійснені страхові виплати
ПрАТ «СК «Оронта-Січ» за 2016-2018 рр., тис. грн.**

З рис. 2 бачимо, що протягом аналізованого періоду страхові платежі та страхові виплати ПрАТ «СК «Оронта-Січ» мали наростаючу тенденцію. Збільшення суми страхових платежів чинить позитивний вплив на отримані фінансові результати страхової компанії, тоді як збільшення суми страхових виплат – навпаки. Рівень страхових виплат у 2016 році становив 37,85%, у 2017 році – збільшився на +4,44% відносно попереднього року, у 2018 році – 42,87%, що є вищим від рівня 2016 року на +5,02% та на +0,58% від рівня 2017 року.

Для забезпечення повноти проведення аналізу зароблених страхових премій і понесених збитків

за страховими виплатами, розглянемо ці два показники в розрізі деяких видів страхування. Значення, отримані за 2016-2017 роки, сформуємо у вигляді табл. 2 та табл. 3. Аналітичні дані за 2018 рік розглянемо окремо, оскільки представлені види страхування будуть дещо різнитися між собою.

Виходячи з даних, наведених в табл. 2, можна сказати, що ПрАТ «СК «Оронта-Січ» протягом аналізованого періоду мало наростаючу тенденцію за КАСКО, добровільним медичним страхуванням, ОСЦПВВНТЗ (за звичайними договорами) та страхуванням від нещасних випадків.

Аналізуючи табл. 3, можна сказати, що за найбільша сума страхових виплат була здійснена

Таблиця 2

**Динаміка страхових платежів за деякими видами страхування
ПрАТ «СК «Оронта-Січ» за 2016–2017 рр.**

Вид страхового платежу	Значення показників, тис. грн.		Абсолютні відхилення, тис. грн.	Відносні відхилення, %
	2016	2017		
КАСКО	6 614	7 057	+443	+6,69
Добровільне медичне страхування	13 142	14 195	+1 053	+8,01
ОСЦПВВНТЗ (за звич. договорами)	20 853	21 202	+349	+1,67
Агросстрахування	213	147	–66	–30,99
Добровільне страхування майна від вогню і стихійних явищ	1692	1889	+197	+11,64
Добровільне страхування здоров'я на випадок хвороби	211	196	–15	–7,06
Добровільне страхування майна	–	1309	–	–
Страхування від нещасних випадків	1873	1974	+101	+5,39

Джерело: розроблено авторами на основі даних [8]

Таблиця 3

**Динаміка страхових виплат за деякими видами страхування
ПрАТ «СК «Оронта-Січ» за 2016–2017 рр.**

Вид страхового платежу	Значення показників, тис. грн.		Абсолютні відхилення, тис. грн.	Відносні відхилення, %
	2016	2017		
КАСКО	3 192	4 052	860	26,94
Добровільне медичне страхування	9 251	9 470	219	2,37
ОСЦПВВНТЗ (за звич. договорами)	6 079	8 928	2 849	46,86
Агросстрахування	47	292	245	521,28
Добровільне страхування майна від вогню і стихійних явищ	108	93	–15	–13,89
Добровільне страхування здоров'я на випадок хвороби	8	3	–5	–60,00
Добровільне страхування майна	–	94	–	–
Страхування від нещасних випадків	364	450	86	23,63

Джерело: розроблено авторами на основі даних [8]

за добровільним медичним страхуванням. Друге місце займають страхові виплати за ОСЦПВВНТЗ (за звичайними договорами), третє – КАСКО. Найменшу частку в структурі страхових виплат займає добровільне страхування здоров'я на випадок хвороби (8 тис. грн. та 3 тис. грн. у 2016-2017 роках відповідно).

На основі даних табл. 2 та табл. 3 розрахуємо рівень страхових виплат в розрізі видів страхування, отримані результати сформуємо у вигляді табл. 4.

Порівнюючи частку страхових виплат (табл. 2) у загальних страхових операціях із часткою страхових платежів від страхувальників (табл. 3), можна сказати, що добровільне медичне страхування, КАСКО та ОСЦПВВНТЗ за звичайними договорами є лідируючими видами страхування ПрАТ «СК «Оранта-Січ» протягом 2016-2017 років. Рівень страхових виплат за ними є досить високим. Так, наприклад, рівень страхових виплат за добровільним медичним страхуванням був найвищим з усіх представлених видів страхування, незважаючи на те, що він мав тенденцію до зниження й скоротився з 70,39% у 2016 році до 66,71% у 2017 році. Рівень страхових виплат за КАСКО протягом 2016-2017 років становив 48,26% та 57,42% відповідно. Колосальне збільшення рівня страхових виплат страхової компанії

спостерігається у 2017 році за добровільним страхуванням сільгосппродукції (агросстрахуванням) й становить 198,64%, тоді як у 2016 році його значення зберігалось на рівні 22,07%. Рівень страхових виплат за ОСЦПВВНТЗ (за звичайними договорами) мав позитивну тенденцію: 29,15% у 2016 році та +12,96% у 2017 році проти значення 2016 року. Найменший рівень страхових виплат спостерігається за добровільним страхуванням здоров'я на випадок хвороби (скоротився з 3,79% у 2016 році до 1,63% у 2017 році), добровільним страхуванням майна (7,18% у 2017 році) та добровільним страхуванням майна від вогню і стихійних явищ (4,92% у 2017 році, що є меншим від рівня 2016 року на -1,46%).

У 2018 році питома вага страхових платежів з добровільного виду страхування в загальному обсязі платежів ПрАТ «СК «Оранта-Січ» становила 30357 тис. грн. або 52,2%, тоді як за обов'язковим видом страхування – 27761 тис. грн. або 47,8%.

Розглянемо страхові платежі та страхові виплати ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2018 рік в розрізі найбільш пріоритетних видів страхування, отримані результати відобразимо на кругових діаграмах (рис. 3 та рис. 4) [11].

З рис. 3 бачимо, що страхові платежі за ОСЦПВВНТЗ у 2018 році займали понад

Таблиця 4

**Рівень страхових виплат за деякими видами страхування
ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2016–2017 рр., %**

Вид страхування	Значення показників, роки		Абсолютні відхилення
	2016	2017	
КАСКО	48,26	57,42	+9,16
Добровільне медичне страхування	70,39	66,71	-3,68
ОСЦПВВНТЗ (за звичайними договорами)	29,15	42,11	+12,96
Агросстрахування	22,07	198,64	+176,57
Добровільне страхування майна від вогню і стихійних явищ	6,38	4,92	-1,46
Добровільне страхування здоров'я на випадок хвороби	3,79	1,63	-2,16
Добровільне страхування майна	–	7,18	–
Страхування від нещасних випадків	19,43	22,80	+3,36

Джерело: розроблено авторами на основі даних табл. 2 та табл. 3

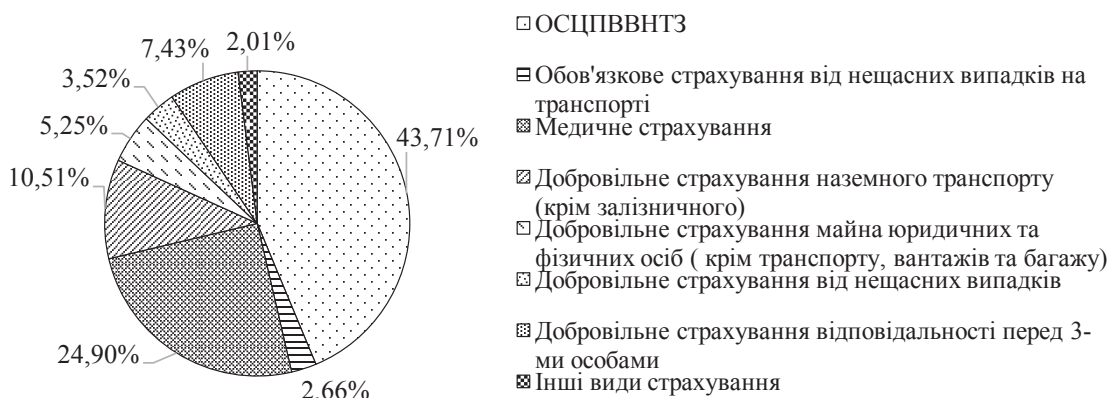

Рис. 3. Страхові платежі ПрАТ «СК «Оранта-Січ» в розрізі найбільш пріоритетних видів страхування за 2018 рік, %

одну третину від усієї структури надходжень ПрАТ «СК «Оранта-Січ» (43,71% або 25406 тис. грн., тоді як середньореалізаційна ціна за одним договором становила 467 грн.), потім – страхові платежі за медичним страхуванням (24,90% або 14472 тис. грн., середньореалізаційна ціна одиниці якого становила 989 грн.). Третє місце за обсягом страхових платежів дісталось договорам з добровільного страхування наземного транспорту (крім залізничного) – 10,51% або 6108 тис. грн.. Середньо реалізаційна ціна за одним полісом – 11975 грн. За добровільним страхуванням відповідальності перед третіми особами було здійснено страхових платежів на суму 4320 тис. грн. або 7,43% (середньореалізаційна ціна договору – 2178 грн.). За договорами з добровільного страхування майна сплачено 3053 тис. грн. (5,25%), за добровільним страхуванням від нещасних випадків – 2045 тис. грн. (3,52%), за обов'язковим страхуванням від нещасних випадків на транспорті – 1546 тис. грн. (2,66%), за іншими видами страхування – 1168 тис. грн. (2,01%).

З рис. 4 бачимо, що найбільшу частку за виплатами страхових відшкодувань ПрАТ «СК «Оранта-Січ» у 2018 році займало ОСЦПВВНТЗ (43,09% або 10737 тис. грн.), друге місце – виплати за договорами медичного страхування (38,25% або 9530 тис. грн.), третє – виплати за договорами страхування наземного транспорту (13,18% або 3284 тис. грн.), четверте – виплати за договорами з інших видів страхування (5,48% або 1365 тис. грн.).

Визначимо питому вагу перестрахування ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2016-2018 роки, побудувавши однойменну табл. 5.

Аналізуючи табл. 5, можна зробити висновок, що питома вага перестрахування ПрАТ «СК «Оранта-

Січ» впродовж аналізованого періоду мала тенденцію до зниження. Так, у 2016 році передані у перестрахування премії займали 10,02% від їх валової суми, у 2017 році – на –0,14% менше відносно рівня 2016 року, у 2018 році – скоротилися на –1,71% від рівня 2016 року та на –1,57% від рівня 2017 року.

Наявні нині теоретико-методологічні концепції покращення діяльності страхової компанії та забезпечення їх фінансової стійкості є певною мірою однобічними. Перш за все, це обумовлено тим, що вони базуються лише на дослідженні економічних підходів її досягнення, здебільшого без врахування впливу ризиків страхової діяльності, а також без належної уваги дослідженню систем ефективного управління, що уособлюють використання адекватних вимогам часу організаційно-управлінських підходів до забезпечення фінансової стабільності страховиків.

Для покращення страхової діяльності ПрАТ «СК «Оранта-Січ» та укріплення позицій на страховому ринку України необхідно проводити моніторинг фінансового стану страхової компанії, досліджувати ємність та реальні потреби страхового ринку, впроваджувати зарубіжний досвід організації страхування, удосконалити оцінку платоспроможності, оптимізувати витрати на ведення справи, удосконалити тарифну політику, розширити сегмент ринку, вдосконалити перестрахові операції, підвищити ефективність розміщення коштів, збільшити рівень довіри до страхової культури тощо.

Розглянемо більш детально деякі з перерахованих вище заходів, пояснивши необхідність їх запровадження та особливості використання страховою компанією.

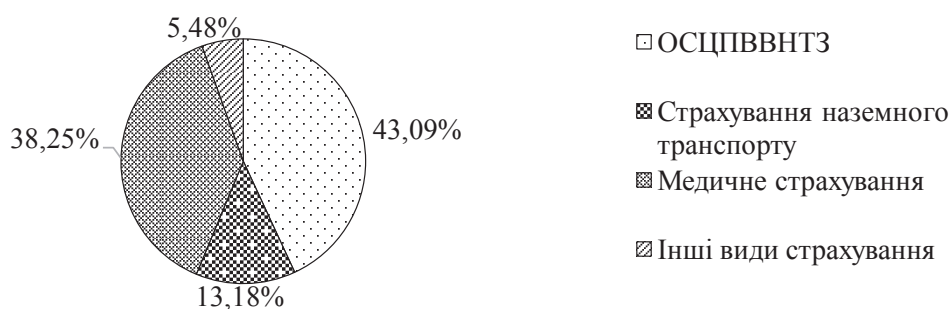

Рис. 4. Страхові виплати ПрАТ «СК «Оранта-Січ» в розрізі найбільш пріоритетних видів страхування за 2018 рік, %

Таблиця 5

Питома вага перестрахування ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2016–2018р.р.

Назва показника	Значення показників			Абсолютні відхилення, тис. грн.		Відносні відхилення, %	
	2016	2017	2018	2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
Премії, передані у перестрахування	5255	5511	4831	256	–680	4,87	–12,34
Валова сума підписаних премій	52457	55807	58118	3 350	2 311	6,39	4,14
Питома вага перестрахування, %	10,02	9,88	8,31	–	–	–	–

Джерело: розроблено авторами на основі даних [9; 10; 11]

Управлінські підрозділи ПрАТ «СК «Оранта-Січ» повинні досліджувати причини й наслідки негативних явищ в економіці, формуючи при цьому коротко- та довгострокові стратегії антикризових заходів. На ранніх стадіях дестабілізації як страхового, так і інших суміжних ринків фінансових послуг, розроблений комплекс заходів дасть змогу страховій компанії вийти з кризи в прискореному режимі та з мінімальними втратами.

Оскільки страхові компанії розвинутих країн підходять до організації страхової діяльності з різних сторін і мають певний досвід, відмінний від вітчизняного, то його переймання буде чинити позитивний вплив для підвищення ефективності роботи ПрАТ «СК «Оранта-Січ».

Фінансова стійкість страховика безпосередньо залежить від урівноваженості його тарифної політики. Зниження страхових тарифів сприятиме зменшенню суми надходжень страхових платежів за укладеними договорами. Це, в свою чергу, негативно впливатиме на розмір страхових резервів і може призвести до ускладнення або неможливості виконання компанією своїх зобов'язань. У випадку, коли страхові тарифи навпаки завищені, відбуватиметься зменшення кількості страхувальників та звуження страхового поля, сума страхових платежів йтиме на спад разом із конкурентоздатністю страховика. Таким чином, відхилення страхових тарифів від об'єктивних обґрунтувань може негативно сказатися на фінансовому стані страхової компанії і потребує уважного розгляду при їх встановленні.

Стійке функціонування страхової компанії досягається й за рахунок безпечної програми перестрахування. Вона повинна передбачати своєчасну передачу ризику та включати перестраховиків із гарною кредитоспроможністю. Протягом 2016-2018 років близько 8-10% страхових премій ПрАТ «СК «Оранта-Січ» було передано на перестрахування.

Що стосується інформаційних технологій, то вони повинні бути спрямовані на зручність, надійність, економію часу та оперативне вирішення проблем. Таким, на нашу думку, може стати створення чат-бота на сайті страхової компанії для проведення консультацій постійних клієнтів і потенційних покупців, або ж запровадження мобільного додатку з персональним кабінетом для кожного клієнта, де б чітко відображалася його історія страхування, новини та акції ПрАТ «СК «Оранта-Січ», а також онлайн-нагадування про закінчення дії страхового договору.

Слід також виокремити необхідність підвищення рівня довіри до ПрАТ «СК «Оранта-Січ» та страхової культури в цілому. Активізація компанії щодо розповсюдження страхових знань є досить важливим заходом в умовах складної економічно-політичної ситуації в Україні та під час зниження реальної купівельної спроможності населення.

Необхідно зробити акцент не лише на інтенсивності роз'яснювальних робіт, але й на їх безпосередній якості, оскільки якість продукту та якість підготовки консультантів нерозривно пов'язані між собою і доповнюють друг друга.

Висновки з проведеного дослідження.

Роблячи підсумок проведеного дослідження, можна сказати, що страхування є однією з найдавніших економічних категорій, єдиного підходу до визначення якої немає. Насамперед це зумовлено багатогранністю досліджуваного поняття та наявною специфікою в економічних відносинах кожної з країн світу.

Визначено, що ПрАТ «СК «Оранта-Січ» є потужним гравцем на страховому ринку України та має чинні ліцензії на проведення фінансових послуг із понад 40 видів страхування.

Виокремлено сильні та слабкі сторони в діяльності страхової компанії, а також її потенційні можливості та загрози за допомогою SWOT-аналізу.

З'ясовано, що впродовж аналізованого періоду страхові платежі та страхові виплати ПрАТ «СК «Оранта-Січ» мали наростаючу тенденцію. Добровільне медичне страхування, КАСКО та ОСЦПВВНТЗ за звичайними договорами були лідируючими видами страхування протягом 2016-2017 років. У 2018 році страхові платежі та виплати за ОСЦПВВНТЗ займали понад одну третину від усієї структури, друге місце посіли страхові платежі та виплати за медичним страхуванням, третє – за договорами з добровільного страхування наземного транспорту.

Визначено питому вагу перестрахування в загальній страхової компанії за 2016-2018 роки та зроблено висновок, що вона мала тенденцію до зниження.

Збитковість ПрАТ «СК «Оранта-Січ» у 2018 році зумовлює необхідність підвищення ефективності його діяльності та укріплення позицій на страховому ринку України. Для цього необхідним є дослідження причин і наслідків негативних явищ в економіці, формування коротко- та довгострокових стратегій антикризових заходів, переймання досвіду від страхових компаній розвинутих країн, урівноваження тарифної політики, створення чат-бота на сайті страхової компанії для проведення консультацій постійних клієнтів і потенційних покупців, запровадження мобільного додатку з персональним кабінетом для кожного клієнта, активізація розповсюдження страхових знань серед населення тощо.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Wagner A. Der Staat und das Versicherungswesen. Tübingen: Laupp, 1881. s. 72.
2. Wolf M. Holtzendorffs Encyclopädie der Rechtswissenschaft, II, 1914. s. 419.
3. Дробозина Л.А. Финансы, денежное обращение и кредит: учебник. Москва: Юнити, 1997. 477 с.

4. Заруба О.Д. Страхова справа: навч. посіб. Київ: Знання, 1998. 314 с.

5. Інструкція з пошуку в ЄДРПОУ статуту ПрАТ «СК «Оранта-Січ» URL: <https://public.docs.openprocurement.org/get/b4433510ce304ac3830529572a196291?KeyID=52462340&Signature=LqRUJOcApbvHtxeskg7vOXrfKzFcFPyoBq6fGEK9bWpfEPykeBobQ%252Bld12YDVFM3PGuD%252BpsHrYZPoAX4K1TXBA%253D%253D> (дата звернення: 19.05.2019).

6. Клапків М.С., Клапків Ю.М. Витоки національного страхового ринку України: монографія. Тернопіль: Kart-blansh, 2003. 275 с.

7. Manes A. Versicherungswesen. 4 Aufl, 1924, B. 1.

8. Рейтинг страхових компаній України. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (дата звернення: 19.05.2019).

9. Річний звіт ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2016 рік. URL: <http://orantasich.pat.ua/emitents/reports/year/2016> (дата звернення: 19.05.2019).

10. Річний звіт ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2017 рік. URL: <http://orantasich.pat.ua/emitents/reports/year/2017> (дата звернення: 19.05.2019).

11. Річний звіт ПрАТ «СК «Оранта-Січ» за 2018 рік. URL: <http://orantasich.pat.ua/emitents/reports/year/2018> (дата звернення: 19.05.2019).

REFERENCES:

1. Wagner A. (1881) Der Staat und das Versicherungswesen [State and insurance]. Tübingen: Laupp. (in Germany).

2. Wolf M. (1914) Holzendorffs Encyklopedie der Rechtswissenschaft [Holtzendorff's Encyclopaedia of Jurisprudence], vol. 2. (in Germany).

3. Drobozina L.A. (1997) Finansy, denezhnoe obrashchenie i kredit [Finance, money circulation and credit]. Moscow: Yuniti. p.p. 24-25 (in Russian).

4. Zaruba O.D. (1998) Strakhova sprava [Insurance business]. Kyiv: Znannia. (in Ukrainian).

5. Instrukttsiia z poshuku v YeDRPOU statutu PrAT «SK «Oranta-Sich» [Instruction on searching in the USREOU statute of PJSC «SC» Oranta-Sich»] (2019) Available at: <https://public.docs.openprocurement.org/get/b4433510ce304ac3830529572a196291?KeyID=52462340&Signature=LqRUJOcApbvHtxeskg7vOXrfKzFcFPyoBq6fGEK9bWpfEPykeBobQ%252Bld12YDVFM3PGuD%252BpsHrYZPoAX4K1TXBA%253D%253D> (accessed: 19 May 2019).

6. Klapkiv M.S., Klapkiv Ya.M. (2003) Vytoky nationalnoho strakhovoho rynku Ukrainy [The origins of the national insurance market of Ukraine]. Ternopil: Kart-blansh. (in Ukrainian).

7. Manes A. (1924) Versicherungswesen [Insurance]. 4 Aufl, vol. 1, p.p. 11-12.

8. Rejtynh straxovykh kompanij Ukrainy. [Rating of insurance companies of Ukraine] (2019) Available at: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (accessed: 19 May 2019).

9. Richnyi zvit PrAT «SK «Oranta-Sich» za 2016 rik [Annual report of PJSC «SC» Oranta-Sich» for 2016] (2017) Available at: <http://orantasich.pat.ua/emitents/reports/year/2016> (accessed: 19 May 2019).

10. Richnyi zvit PrAT «SK «Oranta-Sich» za 2017 rik [Annual report of PJSC «SC» Oranta-Sich» for 2017] (2018) Available at: <http://orantasich.pat.ua/emitents/reports/year/2017> (accessed: 19 May 2019).

11. Richnyi zvit PrAT «SK «Oranta-Sich» za 2018 rik [Annual report of PJSC «SC» Oranta-Sich» for 2018] (2019) Available at: <http://orantasich.pat.ua/emitents/reports/year/2018> (accessed: 19 May 2019).

Shcheblikina Inna

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Finance, Banking and Insurance
Zaporizhzhya National University

Kikosh Vitalina

Student
Zaporizhzhya National University

ANALYSIS OF ACTIVITY OF PJSC «SC» ORANTA-SICH»

Purpose of the article. In the conditions of modern economic realities, the intuitive conduct of business can lead not only to the deterioration of the financial condition of the insurer, but also to its bankruptcy. Stable functioning of the insurer in the insurance market can only be achieved by analyzing its activities and taking measures to ensure a flexible and timely response to market changes. The purpose of the article is to reveal the essence of the concept of «insurance», to analyze the indicators of PJSC «SC «Oranta-Sich» for insurance operations and to develop practical recommendations for improving the efficiency of its activities in the Ukrainian market.

Research Methodology. During the writing of the article, the method of terminological analysis was used to determine the essence of the concept of «insurance», tabular and graphical methods for visual analysis of analytical data, their financial-economic and statistical analysis, the method of comparison and the method of logical generalization of the results.

Results. The article deals with approaches to the definition of the essence of the concept of «insurance». On the example of PJSC «SC «Oranta-Sich» economic processes directly related to the insurance activity were investigated. Based on the company's charter, the purpose and subject of its business activity were formed. The list of valid licenses of PJSC «SC «Oranta-Sich» in the form of voluntary and compulsory insurance is given. The average number of personnel of an insurance company for 2016–2018 years is analyzed. The institutions and organizations, which are participated by PJSC «SC «Oranta-Sich», distinguished its main competitors in the domestic insurance market and conducted a SWOT-analysis. The analytical data reflecting the net financial results of the insurance company for 2016–2018 are given. The general dynamics of received insurance payments and insurance payments made by PJSC «SC «Oranta-Sich» is analyzed. The two previous indicators are considered in terms of types of insurance and the level of insurance payments is calculated for each of them. The share of reinsurance of PJSC «SC «Oranta-Sich» for 2016–2018 is determined. It is revealed that the existing theoretical and methodological concepts for improving the activity of the insurance company and ensuring their financial stability are, to some extent, one-sided. In this regard, practical recommendations for improving the efficiency of PJSC «SC «Oranta-Sich» in the Ukrainian market were developed.

The practical significance. The developed recommendations will allow the management of PJSC «SC «Oranta-Sich» to improve the efficiency of insurance activity and ensure the stable operation of the company in the Ukrainian insurance market.

Value/originality. The scientific novelty of the results obtained is the SWOT analysis of PJSC «SC «Oranta-Sich», determining the level of insurance payments by type of insurance, providing recommendations on creating a chat-bot on the website of the insurance company for consultations of regular customers and potential buyers, the introduction of a mobile application with a personal cabinet for each client, etc.